

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ
НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ**

**Освітньо-професійна програма
«Регіональні студії»**

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

2024 рік

Методичні рекомендації для написання бакалаврських робіт. Освітньо-професійна програма «Регіональні студії». Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Розробники: Бессонова М.М., Мельник Г.М., Слюсаренко І.Ю. Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024. 34 с.

Розробники:

Бессонова Марина Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Факультету права та міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Мельник Ганна Мирославівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Факультету права та міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Слюсаренко Ірина Юріївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Факультету права та міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин 11 жовтня 2024 року, протокол № 3.

Схвалено на засіданні Вченої ради Факультету права та міжнародних відносин 16 жовтня 2024 року, протокол № 7.

© Бессонова М.М., 2024 р.

© Мельник Г.М., 2024 р.

© Слюсаренко І.Ю., 2024 р.

© КСУ імені Бориса Грінченка, 2024 р.

ЗМІСТ

Загальні положення про бакалаврські роботи	4
Вибір теми	4
Підготовка бакалаврської роботи	5
Структура роботи	6
Збір матеріалу	10
Вимоги до оформлення	12
Підготовка роботи до процедури захисту	14
Захист роботи	15
Критерії оцінювання робіт	15
Додатки	18

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО БАКАЛАВРСЬКІ РОБОТИ

Кваліфікаційна бакалаврська робота передбачає самостійне розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, яка характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів суспільних наук.

Бакалаврська робота – це індивідуальне завдання науково-дослідницького, творчого чи проєктного характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти і є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, уміння їх застосовувати при розв'язуванні конкретних наукових, технічних, соціальних та виробничих завдань. Під час написання бакалаврської роботи здобувачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, уникати фальсифікації та фабрикації. Вище зазначене сприятиме формуванню фахівця, який здатен ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких принципів недоброчесності.

Наукові керівники бакалаврських робіт призначаються з-поміж висококваліфікованих педагогічних або науково-педагогічних працівників Університету, які мають, як правило, науковий ступінь і/або вчене звання. Викладач має бути не співавтором студентської наукової праці, а лише консультантом та порадином.

Бакалаврська робота є важливим етапом фахової підготовки студента-міжнародника. Перехід до наступного вищого ступеня передбачає якісні та кількісні зміни: розширення кола залучених документів та опрацьованих досліджень, розширення проблематики дослідження, застосування нових дослідницьких методик.

ВИБІР ТЕМИ

Тематика бакалаврських робіт затверджується на початку кожного навчального року випусковою кафедрою. Здобувачі ознайомлюються із переліком тем кваліфікаційних робіт із зазначенням відповідних керівників (наукових керівників). Вибір теми здійснюється за особистою заявою здобувача, що подається у довільній формі на ім'я завідувача випускової кафедри та погоджується відповідним керівником (науковим керівником) кваліфікаційної роботи.

Студенти можуть запропонувати власну тему роботи, яка відповідає напряму підготовки фахівця, з обґрунтуванням доцільності її розроблення. Запропонована тема обов'язково обговорюється на засіданні кафедри і, за умови позитивного рішення, затверджується як тема бакалаврської роботи. Тема (проблема) дослідження може уточнюватися вже у процесі роботи, але обов'язково зміни мають бути погоджені з науковим керівником. Вибір теми дослідження повинен враховувати низку чинників, а саме:

- зацікавленість самого студента проблемою дослідження;
- наявність доступних документів та фахових досліджень з обраної проблеми;
- рівень володіння іноземними мовами;
- актуальність та проблемність теми.

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Підготовка бакалаврської роботи має демонструвати рівень фахової підготовленості студента до професійної діяльності, а саме здатність:

- використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички; застосовувати набуті практичні навички вибору та аналітичних методів і методик для аналізу міжнародних проблем
 - аналізувати джерела інформації;
 - використовувати сучасні інформаційні технології;
 - використовувати наукові напрацювання у темі, що досліджується;
 - знаходити аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній та зарубіжній практиці, адаптувати їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження;
 - за результатами аналізу самостійно приймати оптимальні рішення та надавати рекомендації стейкхолдерам.

Для успішного виконання роботи необхідно чітко планувати розподіл часу та послідовність дій здобувача вищої освіти.

Етапи написання бакалаврської роботи:

- 1) вибір теми;
- 2) складання робочого плану дослідження (в ході роботи може коригуватися та уточнюватися);
- 3) опрацювання документів та наукової фахової літератури в бібліотеках, електронних базах даних; їх аналіз та систематизація; збір, вивчення, перевірка достовірності фактичних даних;
- 4) складання орієнтовного переліку джерел та літератури;
- 5) написання план-конспекту основної частини роботи з фіксацією матеріалу із посиланням на джерело запозичення (статті, монографії, збірники документів, періодичні видання тощо), аби дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- 6) написання вступу та висновків;
- 7) редагування та оформлення роботи;
- 8) складання списку джерел і літератури; оформлення переліку використаних скорочень, додатків (за потреби);
- 9) подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові;
- 10) усунення зауважень та доопрацювання роботи з урахуванням рекомендацій наукового керівника;
- 11) чистове оформлення роботи;

12) підготовка до захисту і захист роботи (попередній захист бакалаврських робіт – на засіданні кафедри, потім – перед екзаменаційною комісією).

У кваліфікаційній роботі не повинно міститися академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів. Кваліфікаційна бакалаврська робота обов'язково проходить перевірку на відсутність академічного плагіату і має бути оприлюднена у репозиторії Університету.

СТРУКТУРА РОБОТИ

Бакалаврська роботи повинна мати такі складові частини:

- титульний аркуш,
- зміст,
- перелік умовних позначень і скорочень (за потреби),
- вступ,
- основна частина, розподілена на розділи та підрозділи,
- висновки,
- список використаних джерел та літератури,
- додатки (за потреби).

На титульному аркуші зазначаються:

- назва закладу вищої освіти і його структурних підрозділів (факультету, кафедри), де виконувалася робота,
- найменування роботи (бакалаврська),
- шифр і найменування спеціальності та освітньої програми,
- тема роботи,
- відомості про виконавця і наукового керівника,
- місто і рік захисту.

Зміст подається на початку бакалаврської роботи і містить найменування вступу, перших сторінок усіх розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних скорочень складається списком, побудованим за алфавітом, де спочатку подається аббревіатура, а потім через тире повне значення поняття (Наприклад, ОБСЄ – Організація з безпеки та співробітництва в Європі)

У вступі

розкриваються:

- актуальність теми,
- об'єкт і предмет дослідження,
- мета і завдання дослідження,
- практичне та теоретичне значення проблеми дослідження,
- апробація роботи (якщо була),
- структура роботи.

Для доведення **актуальності теми** студент повинен визначити сутність, наукове та суспільно-політичне значення обраної ним проблеми дослідження.

Цілком доречним є й зіставлення дослідницької проблематики із ширшим загальнокультурним, політико-соціальним та якимось іншим (інколи можна говорити, навіть, про загальноінтелектуальну перспективу) контекстом. Тобто, йдеться про стисле змалювання загального фону (він може бути дуже різним – у залежності від специфіки та теми наукової роботи), на якому чи в рамках якого відбуваються процеси, які обрані до детальнішого осмислення. Саме це співвіднесення локальної проблеми та загального контексту дає змогу чіткіше продемонструвати важливість та актуальність теми, яка розробляється у дослідженні.

Об'єкт є процесом, або явищем, які має на меті вивчити дослідник.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкту, є його частиною, характеризує особливості об'єкта.

Мета роботи визначає стратегічну ціль дослідження, вирішенню якої підпорядкована робота в цілому, усі її структурні частини, вся логіка роздумів та інтелектуальних побудов, що мала б пронизувати працю від її початку до завершення. **Завдання** формулюються у відповідності до мети, яка досягається саме через їх вирішення (орієнтовно близько 4-5 завдань). Завдання формулюють у вигляді переліку:

- дослідити ...
- проаналізувати...
- охарактеризувати...
- встановити ...
- висвітлити роль ...
- визначити ...
- з'ясувати

Мета і завдання дослідження лежать в основі структури бакалаврської роботи. Як правило, мета відображена у темі бакалаврської роботи, а завдання – у назвах розділів та підрозділів бакалаврської роботи

Якщо є потреба у визначенні місця об'єкта і предмета дослідження в часі та просторі, то визначаються **хронологічні та територіальні межі роботи**.

Далі по тексту зазначається **практичне та теоретичне значення** (за наявності) та **апробація** роботи (за наявності).

Як правило, **практичне та теоретичне значення роботи** визначається тим, яку практичну чи теоретичну задачу може допомогти виконати той матеріал дослідження, який презентований у бакалаврській роботі.

Апробація – це участь автора бакалаврської роботи у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій (тези або стаття), в яких висвітлено ті питання, дослідженню яких присвячено бакалаврську роботу. Апробація дає можливість отримати на захисті максимальну оцінку. Так за наявності опублікованої статті можна отримати 10 балів, тези – 5 балів), виступ на конференції – 3 бали. Максимальна оцінка за апробацію – не більше 10 балів (тобто: аби отримати максимальну оцінку можна упродовж року підготувати та подати до друку одну наукову статтю (10 балів), одні чи більше тез (відповідно –

Наприклад:

Апробація. Матеріали дослідження було представлено 13 січня 2023 р. у секції «Актуальні проблеми розвитку країн та регіонів у сучасній системі міжнародних відносин» у рамках теми «Витоки боротьби з расовою дискримінацією у США» на конференції «Міжнародні відносини та міжнародне право в постбіполярній системі міжнародних відносин» і опісля опубліковано у збірнику «Міжнародні відносини та міжнародне право в постбіполярній системі міжнародних відносин»¹.

Матеріали дослідження також були представлені та обговорювалися 18 травня 2023 р. на II-й студентській науковій конференції «Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права», організованій Факультетом права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка у секції «Американські студії» у виступі з темою: «Расова дискримінація у сфері спорту в США». А також у публікації «Громадські рухи та організації антирасистського спрямування у сучасних США (на прикладі ACLU та BLM)» у збірнику наукових праць «Сучасні країни та регіони світу: дипломатія, комунікація, зовнішня політика та міжнародні відносини на початку XXI століття» (Суми, 2023 р.)².

¹ Купових І. Витоки боротьби з расовою дискримінацією у США. *Міжнародні відносини та міжнародне право в постбіполярній системі міжнародних відносин*. Київ, 13 січня 2023 р. Київ: Київський університет ім.Б.Грінченка, 2023. С.62-65.

² Купових І. Громадські рухи та організації антирасистського спрямування у сучасних США (на прикладі ACLU та BLM). *Сучасні країни та регіони світу: дипломатія, комунікація, зовнішня політика та міжнародні відносини на початку XXI століття: Збірник наукових праць* / За ред.: В.Г. Циватий, Ю.В. Подрез, М.М. Бессонова. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2023. Випуск I (1). С. 33-38.

Для характеристики **структури роботи** слід вказати про наявність її складових частин: вступ, кількість розділів, які розбиті на підрозділи, висновки, список використаних джерел і літератури (із зазначенням загальної кількості опрацьованих матеріалів), кількість додатків (за наявності), а також зазначити сукупний обсяг роботи у сторінках.

Вступ краще писати після завершення роботи, вже коли остаточно з'ясовано усі аспекти проблеми дослідження.

Основна частина роботи складається з розділів (як правило, трьох). У всіх розділах основної частини роботи виклад матеріалу повинен мати концептуальну єдність, методологічну і стилістичну цілісність. Кожний розділ потрібно починати з нової сторінки. Розділи можуть поділятися на підрозділи (параграфи). Наприкінці параграфів та розділів обов'язково формулюються **авторські висновки** (у параграфі 2-3 абзаци, у розділі 4-6 абзацив) із стислим викладенням результатів дослідження. У роботі усі твердження потрібно обґрунтовувати та доводити фактичним матеріалом із посиланням на документи або літературу.

Перший розділ є уніфікованим для усіх: у ньому обґрунтовуються теоретико-методологічні аспекти дослідження, здійсненого у рамках підготовки бакалаврської роботи.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

У *підрозділі 1.1* здійснюється огляд проведеного аналізу та пропонується класифікація наукової та експертної літератури та джерел, на яких побудоване дослідження, проведене в рамках підготовки бакалаврської роботи. Огляд *стану наукової розробки* теми дослідження у науковій та експертній літературі має бути аналітичним. Для цього варто зробити узагальнюючий опис використаної наукової літератури (монографії, наукові статті, навчальні посібники) та/або публікацій експертів, в яких тією чи іншою мірою розкривалися ті питання, які досліджує автор бакалаврської роботи. Варто звертати увагу на наявність робіт, які безпосередньо розкривають проблематику бакалаврської роботи, а також виокремлювати роботи, які висвітлюють означену проблематику опосередковано. Варто спробувати здійснити класифікацію наявних наукових робіт (поділити на певні групи, виділивши спільне та відмінне у цих роботах) та зробити висновок – чи є обрана тема для дослідження ґрунтовно вивченою науковцями чи ні.

У цьому ж підрозділі подається стислий *аналіз використаних джерел*. До джерел в рамках підготовки бакалаврської роботи відносять різноманітні офіційні документи, міжнародні договори, національне законодавство, повідомлення преси, матеріали статистичних збірників, виступи політичних діячів, інформаційні повідомлення, рейтинги, індекси, матеріали офіційних веб-сайтів державних установ, дослідницьких центрів, офіційних осіб (громадських та політичних діячів тощо). Варто здійснити поділ використаних джерел на групи та презентувати стислий огляд кожної групи.

У наступному *підрозділі – 1.2* – висвітлюються *основні терміни, поняття*, які використовуються здобувачем вищої освіти при розкритті теми дослідження, проведеного в рамках підготовки бакалаврської роботи.

У цьому підрозділі також роз'яснюється які *методи дослідження* і як саме були використані в роботі. Так, варто вказати загально філософські, загальнотеоретичні та прикладні методи, та проілюструвати що саме за допомогою цих методів було досліджено в ході роботи. Основні методи досліджень у галузі міжнародних відносин вивчалися у курсі «Теорія міжнародних відносин», «Філософські студії», «Практикум країнознавчих досліджень».

У *решиті розділів основної частини* бакалаврської роботи висвітлюється матеріал, який поступово і логічно розкриває поставлені дослідницькі завдання, визначені автором у вступі. Як вже зазначалося, наприкінці кожного підрозділу (з якого складаються розділи) та розділів автор має зробити висновки.

У *загальних висновках до роботи* (обсяг 4-5 сторінок), необхідно подати чіткі та конкретні результати виконаного дослідження, вони мають відображати відповіді на дослідницькі завдання, поставлені у *вступі*. Висновки повинні бути чітко пов'язані із завданнями, які автор ставив у своїй роботі, і розкривати, як ці завдання вирішені. Якщо було поставлено п'ять завдань, то повинні бути сформовані п'ять чітких результатів, які відповідають цим завданням.

Список використаних джерел і літератури має містити перелік усіх документів і наукових публікацій, на які є посилання в тексті роботи. Спочатку подаються джерела. Джерела слід групувати за видами: 1) міжнародні та міждержавні договори; 2) акти державного законодавства; 3) соціально-економічні статистичні збірники; 4) матеріали періодичної преси; 5) мемуари, щоденники; 6) тематичні збірники документів тощо. Далі розміщується література: монографії, наукові статті, експертні висновки, навчальні посібники тощо.

Перелік публікацій складається за алфавітним порядком прізвищ авторів або заголовків (в разі відсутності автора – за назвою книги, збірників тощо) згідно з чинними нормами бібліографічного опису. Видання, надруковані кирилицею, передують тим, які видані іншими алфавітами (латиницею тощо). Всі іншомовні видання у списку наводяться мовою оригіналу. Нумерація у списку використаних джерел і досліджень є наскрізною.

Ставлення до підготовки бібліографічного опису списку використаних джерел та літератури має бути як найсерйозніше, оскільки вона демонструє і підкреслює здатність конкретного студента відшукати максимальну (принаймні необхідну) кількість спеціальної літератури (як загальновідомої, так і тієї, з якою працює вузьке коло спеціалістів) із визначеної проблематики.

У *додатки* включаються допоміжні матеріали (як правило, цифрові дані, інфографіка). Вони не є обов'язковою частиною роботи, але деякі з досліджень можуть передбачати чи навіть потребувати спеціальних додатків.

Важливим є викладення матеріалу науковою мовою. Її ознакою є формально-логічний спосіб викладу матеріалу, точність, ясність, стислість, смислова завершеність. У текстах бакалаврських робіт не рекомендується емоційність та публіцистичний стиль викладу. Вживаються конструкції з невизначено-особовими реченнями (Недоцільно писати: «Я пропоную...», «ми аналізуємо», натомість: «пропонується», «аналізується»).

ЗБІР МАТЕРІАЛУ

Окрему увагу слід приділити *процесу збору матеріалу*. Після узгодження плану роботи з науковим керівником починається наступний етап, пов'язаний із пошуком та послідовним опрацюванням матеріалу, який становить собою

основу тексту бакалаврської роботи та має містити результати дослідження. Первісна робота над збором матеріалу передбачає поглиблене вивчення наукової, фахової, експертної літератури та відповідних темі роботи офіційних документів, статистичних звітів, інших офіційних даних. Матеріал варто шукати відповідно до теми/проблеми, якому має бути присвячений конкретний підрозділ відповідного розділу.

Збір матеріалу варто починати з виявлення сутності базових понять про процеси та явища, які досліджуватимуться у бакалаврській роботі. Наприклад, якщо тема роботи пов'язана із вивченням «культурної дипломатії» у певній країні світу, то варто з'ясувати які існують інтерпретації цього поняття у фаховій літературі, порівняти ці тлумачення, визначитися з тим варіантом, який здається найбільш вдалим в рамках розробки обраної теми дослідження. Крім цього варто дослідити базові документи (законодавчі акти або інші офіційні документи) тієї країни, культурна дипломатія якої вивчається, аби знати що саме вкладається у це поняття у тій країні, культурна дипломатія якої досліджуватиметься у рамках бакалаврської роботи.

У процесі пошуку, збору та обробки інформації, співставленні фактів та даних, варто фіксувати походження цієї інформації. Для цього радимо робити посторінкові посилання, які на фінальному етапі роботи над текстом мають бути оформлені відповідно до вимог стандарту ДСТУ 8302:2015 або міжнародного стилю оформлення наукових публікацій АРА (приклади додаються у додатку 5). Посилання та оформлення списку літератури робиться або за ДСТУ або за АРА.

Матеріали для написання бакалаврської роботи можна шукати у науковій бібліотеці Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (<http://library.kubg.edu.ua/>), її репозитарії.

Також варто звернутися до літератури та інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. На сайті цієї бібліотеки (<http://nbuv.gov.ua/>) можна знайти як каталоги тих публікацій, які є у самій бібліотеці (доступні для роботи у читальних залах та на абонементі), так і повнотекстові матеріали, доступні он-лайн за наступним покликанням: <http://nbuv.gov.ua/node/2116>. Наприклад, бібліотека містить матеріали наукової періодики України (структуровані за назвами збірників в алфавітному порядку) за покликанням http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=

При роботі з пошуком джерел у мережі Інтернет варто звертати увагу на походження інформації. Для роботи над збором матеріалу варто звертатися до офіційних веб-сайтів державних установ та інституцій (сайтів парламентів, президентів, королівських родин, міністерств та відомств, органів самоврядування тощо), міжнародних організацій, політичних партій та об'єднань, університетів, якісної преси та інших ЗМІ та ЗМК тощо. Варто уникати сайтів, які передруковують інформацію без вказування джерела її походження, де не вказується дата матеріалу або дата події, містять інформацію,

яку не можна перевірити за іншими джерелами, або розважальний контент.

При роботі над пошуком матеріалів для бакалаврської роботи варто ознайомитися з публікаціями на офіційних сторінках наукових фахових видань України, які містять повні тексти наукових статей. Крім вже згаданої Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського перелік фахових видань, які можуть бути корисними при написанні бакалаврських робіт, є на сайті МОН України, або його можна переглянути у Реєстрі наукових фахових видань України на сайті Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації за наступним покликанням: <http://nfv.ukrintei.ua/>

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Бакалаврська робота набирається за допомогою комп'ютерної техніки засобами текстового редактора Word. Шрифт обирається з типів: Times New Roman, розмір шрифту 14 пт. у півтора міжрядкових інтервали. Робота видруковується на аркушах паперу формату А4, причому зворотній бік кожного аркуша повинен залишатися чистим. Текст на сторінці повинен бути обмежений полями: ліве – не менше 30 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Рекомендований обсяг бакалаврської роботи – від **50** до **70** сторінок (основного змісту, із вступом та висновками включно).

У тексті роботи мають бути чіткі, не розпливчасті лінії, букви, цифри та інші знаки. Всі рядки повинні бути чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Бакалаврська робота повинна мати **тверду обкладинку**.

Заголовки структурних частин **«ЗМІСТ»**, **«ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ»**, **«ВСТУП»**, **«РОЗДІЛ»**, **«ВИСНОВКИ»**, **«СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ»**, **«ДОДАТКИ»** мають виділятися великими літерами симетрично до тексту (по центру), а підрозділів – малими літерами за виключенням першої великої літери жирним текстом, з якої починається назва. Всі назви (заголовки) пишуться напівжирним шрифтом.

Назви вступу, заголовки кожного розділу, висновків, список використаних інформаційних джерел, додатків починаються з нової сторінки, а заголовки підрозділів – на тій сторінці, де закінчується попередній підрозділ.

Нумерацію сторінок, підрозділів, малюнків і таблиць подають арабськими цифрами. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, що входить до загальної нумерації сторінок. Номер сторінки на титульному аркуші не виставляють, а на наступних сторінках його проставляють у правому верхньому куті.

Номер розділу ставиться після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу (Див. приклад на С. 8).

Підрозділи (параграфи) нумерують у межах кожного розділу. Номер

підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку (наприклад: 1.1, 2.3).

Ілюстрації (фотографії, схеми, діаграми, графіки) та таблиці розміщують як на одній сторінці з машинописним текстом, так і на окремих сторінках одразу після посилання на них за текстом. Ілюстрації та таблиці можна розміщувати і в додатках до роботи.

Список використаних джерел та літератури має бути оформлений згідно з правилами бібліографічного опису (приклади надані у додатках).

У роботі обов'язково потрібно робити **посилання** при цитуванні джерела чи думки дослідника, при вказівці на важливе свідчення джерела, при запозиченні положень, використанні фактичного матеріалу, результатів досліджень інших авторів. Посилання на документи, наукові та експертні праці є проявом академічної доброчесності.

Посилання в тексті роботи рекомендується подавати внизу сторінки. Вони вставляються автоматично (в Microsoft Word 2007 – за допомогою вкладки «Посилання»). Нумерація наскрізна по всьому тексту або в межах окремих розділів. Розмір шрифту для підрядкових посилань – 12.

Наприклад:

У своїй роботі О. Капінус зазначає, що «реалізація ідеї інформаційного суспільства полягає в оптимальному використанні інформаційних і комунікаційних технологій для європейської інтеграції та задоволення суспільних потреб»¹.

¹ Капінус О. Міжнародні організації у системі сучасних інформаційних відносин. *Вісник Львівського університету. Серія Міжнародні відносини*. 2008. Вип.25. С. 352.

При декількох посиланнях поспіль на одне і те саме джерело слід, для уникнення зайвих повторів, у другому і всіх наступних випадках замість автора та назви зазначати – Там само (*Ibid.* – для видань, які написані з використанням латинського алфавіту), вказуючи на потрібну сторінку та, якщо необхідно, номери томів, випусків тощо.

Повторні посилання дозволяється наводити у скороченій формі, за умови, що всі необхідні бібліографічні відомості було наведено у першому посиланні.

Наприклад:

У першому посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси: нові підходи до визначення поняття. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2009. Вип. 18. С. 93-117.

У повторному посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси... С. 100.

Там само. С.102.

Якщо текст цитується не за першоджерелом, а за іншим виданням чи документом, то посилання треба розпочати словами: "Цит. за:"

Наприклад:

Цит. за: Марутян Р. Назв. праця. С. 112.

Для оформлення посилань та списку літератури можна скористатися онлайн генераторами, наприклад: <https://www.grafiati.com/uk/>

ПІДГОТОВКА РОБОТИ ДО ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ

Допуск студента до захисту бакалаврської роботи здійснює випускова кафедра за результатами попереднього захисту, засвідчуючи це у протоколі засідання кафедри.

Терміни проведення *попереднього захисту* бакалаврських робіт за певною освітньою програмою плануються *не пізніше ніж за один місяць до захисту*. Графік затверджується завідувачем випускової кафедри і оголошується студентам. Перед захистом бакалаврські роботи проходять обов'язкову перевірку на плагіат. Роботи, виконані не самостійно, а також ті, що не пройшли перевірку або мають понад 25% неоригінального тексту, до захисту не допускаються.

Завершена кваліфікаційна робота підписується студентом, переплітається в тверду обкладинку та подається на кафедру за 15 днів до захисту для отримання *відгуку наукового керівника* та *рецензії* на бакалаврську роботу. Рецензування доручають провідним спеціалістам наукових, освітніх, виробничих і проектних організацій, представникам роботодавців (організацій роботодавців, їх об'єднань тощо). Рецензентом може бути фахівець, який є працівником Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Підпис рецензента має бути засвідчений в установленому порядку. Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку кваліфікаційної роботи/проекту за прийнятою в Університеті стобальною шкалою.

Усі наукові роботи, що надійшли після офіційно встановленого терміну, можуть бути прийняті лише за спеціальним розпорядженням завідувача кафедри.

Відгук і рецензія оформлюються не пізніше, ніж за три дні до захисту. Студент має право ознайомитися з відгуком і рецензією на свою роботу напередодні захисту.

При переплетенні тексту роботи – наприкінці підшиваються три пусті фали (для довідки про перевірку на плагіат, відгуку наукового керівника та рецензії).

ЗАХИСТ РОБОТИ

Захист бакалаврської роботи є формою атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка здійснюється відкрито і публічно.

Кваліфікаційна бакалаврська робота захищається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (ЕК). Під час захисту студент у своєму виступі тривалістю до 15 хвилин має розкрити положення, що містяться у вступі та висновках його роботи, а також відповісти на запитання стосовно її змісту, використаних джерел, опрацьованих наукових публікацій, застосованих дослідницьких методів тощо.

Студент зобов'язаний також по суті відповісти на запитання, які виникли в ході захисту у членів комісії, виважено та аргументовано дати роз'яснення щодо критичних зауважень рецензента. На зауваження необхідно відповідати витримано та ввічливо.

Після відповідей студента на запитання виголошуються відгук наукового керівника та рецензія фахівця на його роботу.

Студенту, який захистив бакалаврську роботу, рішенням ЕК присвоюється відповідна кваліфікація.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБІТ

Оцінювання результатів публічного захисту кваліфікаційних робіт здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання та відповідною рейтинговою оцінкою:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь) / виконання, з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) / виконання, без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	0– 59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

Розподіл балів за видами робіт (складових бакалаврських робіт)

<i>Вид роботи (назва складової)</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Повнота висвітлення теми	40
Оформлення роботи	10
Апробація роботи	10
Захист на засіданні ЕК	40
Разом	100

Критерії оцінювання повноти висвітлення теми:

40-30 – усі завдання роботи розкриті повністю, з належним емпіричним матеріалом та аргументами, логічно та коректно викладено авторські висновки наприкінці кожного підрозділу та розділу; прикінцеві висновки дають чіткі відповіді на завдання, поставлені у вступній частині; досягнена мета роботи;

29-20 – усі завдання роботи розкриті повністю, з належним емпіричним матеріалом та аргументами, коректно викладено авторські висновки наприкінці кожного підрозділу та розділу; прикінцеві висновки дають відповіді на завдання, поставлені у вступній частині; загалом досягнена мета роботи;

19-10 – більшість завдань роботи розкриті, з належним емпіричним матеріалом, викладено авторські висновки наприкінці кожного підрозділу та розділу; прикінцеві висновки загалом дають відповіді на завдання, поставлені у вступній частині; загалом досягнена мета роботи;

1-9 – окремі завдання роботи розкриті, з належним емпіричним матеріалом, викладено авторські висновки наприкінці кожного розділу; прикінцеві висновки загалом дають відповіді на завдання, поставлені у вступній частині; загалом досягнена мета роботи;

Критерії оцінювання оформлення роботи:

10-7 – робота оформлена відповідно до Методичних рекомендацій, коректно оформлено науковий апарат роботи та перелік використаних джерел та літератури, дотримано усіх технічних вимог;

6-4 – робота оформлена відповідно до Методичних рекомендацій, з огріхами оформлено науковий апарат роботи та перелік використаних джерел та літератури, дотримано усіх технічних вимог;

3-0 – робота оформлена з помилками, не дотримані вимоги Методичних рекомендацій, з огріхами оформлено науковий апарат роботи та перелік використаних джерел та літератури, помилки дотриманні технічних вимог;

Критерії оцінювання апробації:

10 – за наявність опублікованої статті за темою кваліфікаційної роботи (не більше однієї статті);

5 – за наявність опублікованих тез за темою кваліфікаційної роботи (не більше 2х опублікованих тез);

3 – за виступ, пов'язаний з тематикою бакалаврської роботи, на одній конференції, проблематика якої стосується міжнародних відносин (не більше трьох виступів та трьох різних конференціях).

Критерії оцінювання захисту:

40-30 – здобувач чітко розкрив важливі положення роботи в презентації та усній доповіді, дав ґрунтовні та ввічливі відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії, зауваження наукового керівника та рецензентів;

29-20 – здобувач розкрив важливі положення роботи в презентації та усній доповіді, дав відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії, зауваження наукового керівника та рецензентів;

19-10 – здобувач розкрив основні положення роботи в презентації та усній доповіді, дав нечіткі, абстрактні відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії, зауваження наукового керівника та рецензентів;

0-9 – здобувач загалом розкрив певні положення роботи в презентації та усній доповіді, дав неточні та помилкові відповіді на питання членів Екзаменаційної комісії, зауваження наукового керівника та рецензентів.

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки бакалаврської роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра міжнародних відносин

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

Освітня програма 291.00.02 «Регіональні студії»

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ТРАНСФОРМАЦІЯ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ США
У ПОСТЫПОЛЯРНИЙ ПЕРІОД**

**Студентки 4 курсу
денної форми навчання
Шевченко Вікторії
Вікторівни**

**Науковий керівник:
канд. іст. наук, доцент,
доцент кафедри
міжнародних відносин
Бессонова М.М.**

Київ – 2024

*Зразок оформлення сторінки зі змістом***ЗМІСТ**

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	8
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	15
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	19
2.1. Назва підрозділу	19
2.2. Назва підрозділу	25
2.3. Назва підрозділу	31
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ	39
3.1. Назва підрозділу	39
3.2. Назва підрозділу	46
3.3. Назва підрозділу	55
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	71
ДОДАТКИ	79

*Зразок оформлення «Переліку умовних скорочень»***ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ**

БВВ	Бюро з вільних виборів
БДПЛ	Бюро з демократичних інституцій та прав людини
ВДПН	Вільна демократична партія Німеччини
ВР	Верховна Рада
ЕВС	Економічний та валютний союз
ЄАВТ	Європейська асоціація вільної торгівлі
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄВС	Європейська валютна система
Євратом	Європейське співтовариство з атомної енергії
ЄЕС	Європейське економічне співтовариство
ЄОВС	Європейське об'єднання вугілля і сталі
ЄС	Європейський Союз
ЗЄС	Західноєвропейський союз
ЗМІ	Засоби масової інформації
МВФ	Міжнародний валютний фонд
МУК	Міжурядова конференція
НАТО	Організація Північноатлантичного договору
НБСЄ/ОБСЄ	Нарада з безпеки та співробітництва у Європі, з 1995 року – Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ОВД	Організація Варшавського договору
ООН	Організація об'єднаних націй
ОПМ	Операції з підтримання миру
ПЗМ	Партнерство заради миру
РЄ	Рада Європи
РЄАП	Рада євроатлантичного партнерства

Додаток 4

**Орієнтовний графік написання
бакалаврських робіт**

№ з/п	Етапи виконання роботи	Термін виконання
1.	Вибір теми роботи, закріплення наукового керівника	вересень-жовтень поточного навч.року
2.	Підготовка та узгодження робочого плану і затвердження його науковим керівником	жовтень-листопад поточного навч.року
3.	Пошук матеріалів, узгодження списку джерел та літератури з науковим керівником	листопад поточного навч.року
4.	Збір матеріалів, написання розділів бакалаврської роботи	листопад-березень поточного навч.року
5.	Підготовка першого варіанту роботи для ознайомлення науковому керівнику	лютий поточного навч.року
6.	Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями, що проводилися під час практики, підготовка остаточного варіанту роботи для отримання відгуку наукового керівника	березень-квітень поточного навч.року
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням рекомендацій наукового керівника. Остаточне оформлення роботи.	травень поточного навч.року
8.	Перевірка роботи на текстові збіги (плагіат).	травень-червень поточного навч.року
9.	Отримання зовнішньої рецензії і відгуку наукового керівника	червень поточного навч.року
10.	Захист виконаної роботи	червень поточного навч.року

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<p style="text-align: center;">Книги: Один автор</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
<p style="text-align: center;">Два автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
<p style="text-align: center;">Три автори</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006,

	<p>2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-</p>

	<p>6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p>

	<p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця: затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.</p>

Бібліографічні і покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: Книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: Матеріали конференцій (тези, доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ,

видання: Довідкового видання	2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірій М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i> . Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: Продовжуван ого видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i> . Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i> . Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: Періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i> . 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i> . 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i> . 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe ₂ : ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i> . 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i> . 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf . 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf . (дата звернення: 15.11.2017).

	4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i> . 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006 .
--	---

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНОГО
СТИЛЮ ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ АРА
АРА (Американська психологічна асоціація)**

Книга одного автора	Дудник, А. В. (2011). <i>Сільськогосподарська ентомологія</i> . МДАУ. Круш, П. В. (2009). <i>Макроекономіка та її регулювання</i> . Каравела. Нечуй-Левицький, І. (2006). <i>Кайдашева сім'я</i> . Школа. (Оригінал опубліковано 1878 р.) Шекспір, В. (2003). <i>Гамлет, принц данський</i> (Г. Кочур, Пер.). Альтерпрес. (Оригінал опубліковано прибіл. 1599 р.) Lorge, P. A. (2012). <i>Chinese martial arts: From antiquity to the twenty-first century</i> . Cambridge University Press.
Книга двох авторів	Злобін, Г. Г., & Рикалюк, Р. Є. (2006). <i>Архітектура та апаратне забезпечення ПЕОМ</i> . Каравела. Воробйова, О. М., & Іванченко, В. Д. (2009). <i>Основи схемотехніки</i> (2-ге вид.). Фенікс.
Книга від трьох авторів	Сніжко, С. І., Паламарчук, Л. В., & Затула, В. І. (2010). <i>Метеорологія</i> . Київський університет. Жовтобрюх, М. А., Волох, О. Т., Самійленко, С. П., & Слинсько, І. І. (1979). <i>Історична граматики української мови</i> . Вища школа. Майданник, В. Г., Бурлай, В. Г., Гнатейко, О. З., Дука, К. Д., Нечитайло, Ю. М., & Хайтович, М. В. (2012). <i>Пропедевтична педіатрія</i> (Г. В. Майданник, Ред.). Нова Книга. Базилевич, В. Д., Базилевич, К. С., & Баластрик, Л. О. (2008). <i>Макроекономіка</i> (4-ге вид.). Знання.
Книга без зазначення автора (з редакції)	Івшина, Л. (Ред.). (2002). <i>Україна incognita</i> . Факт. Васильчук, М. В., & Дуброва, Н. Й. (Ред.). (2004). <i>Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності</i> (2-ге вид.). Основа. Bodenhamer, D. J., & Shepard, R. T. (Eds.). (2006). <i>The history of Indiana law</i> . Ohio University Press.
Окремий том (частина) багатотомного	Комарницька, Т. К., & Комісаров, К. Ю. (2012). <i>Сучасна японська літературна мова</i> (Т. 2). Видавничий дім Дмитра Бураго. Головацький, А. С., Черкасов, В. Г., Сапін, М. Р., Парахін, А. І., & Ковальчук, О. І. (2013). <i>Анатомія людини</i> (3-ге вид., Т. 1). Нова Книга. Александров, Є. Є., Козлов, Е. П., & Кузнєцов, Б. І.

видання	(2006). <i>Автоматичне керування рухомими об'єктами і технологічними процесами: Т. 2. Автоматичне керування рухом літальних апаратів</i> (Є. Є. Александров, Ред.). НТУ «ХПІ».
Частина книги (розділ тощо)	Герасимчук, І. Л. (2014). Термодинаміка. У А. Й. Пампук (Ред.), <i>Основи фізики</i> (с. 55–80). Універсіада. Hunt, E. (2006). Expertise, talent, and social encouragement. In K. A. Ericsson, N. Charness, P. J. Feltovich, & R. R. Hoffman (Eds.), <i>The Cambridge handbook of expertise and expert performance</i> (pp. 31–38). Cambridge University Press.
Словник / Енциклопедія	Білецький, В. С., Омельченко, В. Г., & Горванко, Г. Д. (Уклад.). (2016). <i>Мінералогічний словник</i> . Східний видавничий дім.
Стаття в енциклопедії/словнику	Collins. (n.d.). Museum. In <i>Collins online dictionary</i> . Retrieved November 18, 2022, from https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/museum
Стаття в журналі	Турбін, П. В., Кропотов, О. Ю., & Удовицький, В. Г. (2018). Синтез впорядкованих нанорозмірних структур на основі вуглецевих нанотрубок. <i>Журнал фізики та інженерії поверхні</i> , 3(3), 114–118. https://periodicals.karazin.ua/pse/article/view/14324 Вишневецький, В. В., & Романенко, Т. М. (2019). Застосування метрики Хаусдорфа для визначення нетипових кардіоциклів у тривимірному фазовому просторі координат векторкардіограми. <i>Медична інформатика та інженерія</i> , (3), 31–36. https://doi.org/10.11603/mie.1996-1960.2019.3.10430 Шевченко, Т. М. (2019). Письменницька есеїстика: Осмислення феномену. <i>Вісник Одеського національного університету. Серія: Філологія</i> , 24(2), 113–121. http://liber.onu.edu.ua/pdf/Visnik_Filol_2(2019).pdf Meehl, G. A., Goddard, L., Boer, G., Burgman, R., Branstator, G., Cassou, C., Corti, S., Danabasoglu, G., Doblas-Reyes, F., Hawkins, E., Karspeck, A., Kimoto, M., Kumar, A., Matei, D., Mignot, J., Msadek, R., Navarra, A., Pohlmann, H., Rienecker, M., Yeager, S. (2014). Decadal climate prediction: An update from the trenches. <i>Bulletin of the American Meteorological Society</i> , 95(2), 243–267. https://doi.org/10.1175/BAMS-D-12-00241.1
Стаття в газеті	Соколов, Б. (2018, 16 травня). Проблема не в наркотиках? <i>День</i> , (84), 4–5. Вишневецька, М. (2016, 23–29 червня). Іванове свято. <i>Слово Просвіти</i> , (25), 14–15.
Сайт	Kyiv Dictionary. (2020, 12 травня). <i>Чому в діалектному слові «без» («бузок») замість літери «у» вживають «е»?</i> https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/consulenza-linguistica/vypusk5/bez-buzok/

	<p>Пирожок, О., & Калачова, Г. (2019, 25 жовтня). <i>Тютюнові компанії "збирають валізи": кому це вигідно і з чого все почалося</i>. Економічна правда. https://www.epravda.com.ua/publications/2019/10/25/652952/</p> <p>Stravy.net. (б. д.). <i>Швидкі хачапури на сковорідці</i>. http://stravy.net/zakuski/shvidki-hachapuri-na-skovoridci.html</p> <p>Український гідрометеорологічний центр. (б. д.). <i>Поточна погода в Україні</i>. Взято 16 червня 2020 з https://meteo.gov.ua/ua/33345/current/ukraine/</p>
Відео	<p>Національний банк України. (2021, 6 квітня). <i>Чим займається Національний банк України</i> [Відео]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=XH9PsXbcaDw</p>
Зображення	<p>Харківська обласна військова адміністрація. (2023). <i>Порядок евакуації громадян із деокупованих районів Харківщини</i> [Інфографіка]. https://kharkivoda.gov.ua/2657/119466</p>
Допис у соцмережах	<p>Ryzhykova, A. [@anna_ryzhkova]. (2021, 16 вересня). <i>Стільки всього було в цьому сезоні: особисті рекорди і поразки, розбиті коліна і підтримка друзів, біг в шалену спеку і</i> [Фотографія]. Instagram. https://www.instagram.com/p/CT321Pgo6Nu/</p>
Дисертація, магістерська робота	<p>Гавриленко, А. О. (2018). <i>Формування індивідуальних стратегій навчання студентів філологічних спеціальностей на засадах компетентнісного підходу</i> [Дис. канд. пед. наук, Національний авіаційний університет]. Репозитарій Національного авіаційного університету. http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/38241</p> <p>Brettin, A. (2018). <i>Microspherical photonics for enhancing resolution of optical microscopy and sensitivity of focal plane arrays</i> (Publication No. 10979114) [Doctoral dissertation, The University of North Carolina at Charlotte]. PQDT Open. https://pqdtopen.proquest.com/doc/2139704285.html?FMT=AI</p> <p>Кандиба, М. О. (2015). <i>Емоційна зрілість як умова розвитку професійної толерантності особистості</i> [Неопубл. дис. канд. психол. наук]. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки.</p> <p>Aragon, L. (2003). <i>Factors to consider when selecting paraprofessionals for participation in a teacher preparation program</i> [Unpublished doctoral dissertation]. University of Colorado at Denver.</p>
Автореферат дисертації	<p>Казимиренко, Ю. О. (2019). <i>Наукові основи проектування і підвищення захисту метал-скляними матеріалами елементів суден для радіоактивних вантажів</i> [Автореф. дис. д-ра техн. наук, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова]. Репозитарій НУК. http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3077</p> <p>Буц, Ю. В. (2020). <i>Науково-методологічні основи релаксії екогеосистем при техногенному навантаженні пірогенного походження</i> [Автореф. дис. д-ра техн. наук, Сумський державний університет]. eSSUIR. http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76266</p>

<p>Тези доповіді</p>	<p>Воловенко, І. В. (2019). Метамовна рефлексія як невід’ємний складник політичних промов. У В. П. Андрущенко, А. В. Висоцький, М. Я. Плющ, О. І. Леута, І. В. Дудко, І. В. Воловенко & Л. М. Марчило (Ред.), <i>Український мовний світ у слов’янському всесвіті</i> (с. 18–20). Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.</p> <p>Ключкович, А. В. (2015). Особливості розірвання договору оренди земельної ділянки в судовому порядку. У Д. В. Санніков, І. В. Ігнатенко, А. П. Гетьман & М. В. Шульга (Ред.), <i>Перші кроки в науці земельного, аграрного та екологічного права</i> (с. 212–215). Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. http://nauka.nlu.edu.ua/download/zemelnoe2015.pdf</p>
<p>Закони, нормативні акти</p>	<p>Відповідно до норм АРА (Сполучені Штати) Americans With Disabilities Act of 1990, 42 U.S.C. § 12101 et seq. (1990). https://www.ada.gov/pubs/adastatute08.htm</p> <p>З урахуванням вимог «The Bluebook» Закон України «Про запобігання корупції» № 1700-VII (2020). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text Постанова Кабінету Міністрів України «Про особливості надання житлових субсидій» № 247 (2020). https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-osoblivosti-nadannya-zhitlovih-subsidij-247250320 Закон України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), нестачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей» № 217/95-ВР (1995, 5 липня). <i>Голос України</i>, (22), 10. Закон України «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України “Про обрання голів, перших заступників, заступників голів, секретарів, членів комітетів Верховної Ради України дев’ятого скликання” № 302–ІХ (2020, 24 січня). <i>Відомості Верховної Ради України</i>, (4), 36.</p>
<p>Звіт</p>	<p>Державна служба статистики України. (2020). <i>Звіт про результати діяльності Державної служби статистики України за 2019 рік</i>. http://www.ukrstat.gov.ua/zvit/zvit/zvit_DCC_2019.pdf</p>
<p>Препрінт</p>	<p>Препрінт, опублікований в онлайн-репозиторії Стасюк, І. В. (2014). <i>Опис інтеркальованих шаруватих структур в підході періодичної моделі Андерсона</i>. Інститут фізики конденсованих систем НАН України. http://www.icmp.lviv.ua/preprints/2014/14-07u Kraus, M., & Torrez, B. (2019). <i>A psychology of power that is embedded in societal structures</i>. PsyArXiv. https://www.doi.org/10.31234/osf.io/frt72</p> <p>Неопублікований рукопис Jones, A. (2018). <i>Stages in the development of corn</i> [Manuscript submitted for publication]. Faculty of Agriculture, Dalhousie University</p>

Патент	<p>Караваєв, О. Г. (2017). <i>Судновий рушій</i> (Патент України № 121634). Державна служба інтелектуальної власності України.</p> <p>Кучеров, Д. П., & Березкін, А. Л. (2018). <i>Спосіб ітераційного визначення частоти гармонічного сигналу</i> (Патент України № 123202). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.</p> <p>Безрук, В.В., Безрук, Т.О., Яценко, Ю.Б., Яценко, Ю.Б., & Шкробанець, І. Д. (2018). <i>Спосіб оптимізації системи надання нефрологічної допомоги дітям із інфекційно-запальними захворюваннями сечовидільної системи</i> (Патент України № 123201). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. http://uapatents.com/6-123201-sposib-optimizaci-sistemi-nadannya-nefrologichno-dopomogi-dityam-iz-infekcijno-zapalnimi-zakhvoryuvannyami-sechovidilno-sistemi.html</p>
Стандарт	<p>Книжкова палата України імені Івана Федорова. (2016). <i>Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання</i> (ДСТУ 8302:2015). УкрНДНЦ.</p> <p>Консервпромкомплекс. (2009). <i>Фрукти, овочі та продукти перероблення. Методи визначення домішок рослинного походження</i> (ДСТУ 4912:2008). Держспоживстандарт України.</p> <p>International Organization for Standardization. (2018). <i>Food safety management systems — Requirements for any organization in the food chain</i> (ISO Standard No. 22000:2018).</p>
Архівні матеріали	<p>[Витяг з протоколу засідання Української Центральної Ради щодо ухвалення Закону про Національно-Персональну Автономію]. (1918, 9 січня). Ф. 2592 "Генеральне секретарство міжнародних справ УЦР, м. Київ" (Оп. 1, Спр. 66, Арк. 17–18), Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, Київ, Україна.</p> <p>Грушевський, М. С. (1903, 11 вересня). [Лист до Марії Сильвестрівни Грушевської]. Ф. 1235 "Грушевські – історики та філологи" (Оп. 1, Спр. 940, Арк. 32), Центральний державний історичний архів України, Київ, Україна.</p> <p><i>Постанова про проголошення незалежності України</i>. (1991, 24 серпня). Ф. 1 "Верховна Рада України, мм. Харків, Київ" (Оп. 16, Спр. 4630, Арк. 1), Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, Київ, Україна.</p>
Релігійний текст	<p><i>Святе Письмо</i> (І. Хоменко, Пер.). (2007). Місіонер. (Оригінал опубліковано 1963 р.)</p>

Додаток 6

Деталі підготовки до презентації бакалаврської роботи під час захисту

На захист бакалаврської роботи студенти мають підготувати свій виступ, який має супроводжуватися невеличкою презентацією.

Презентація має містити від 4 до 7 слайдів. Просимо не переобтяжувати презентацію різними технічними засобами (додаткові відео, анімація при зміні слайдів тощо), аби в разі проведення дистанційного (онлайн) захисту не виникло технічних проблем.

Рекомендуємо підготувати презентацію з урахуванням зразків корпоративного стилю (шаблони доступні за лінком <https://kubg.edu.ua/prouniversitet/vizytivka/korporatyvna-kultura-universytetu/2752-rekomendatsii-shchodo-vykorystannia-firmovoho-styliu-universytetu-brend-buk.html>)

У презентації та виступі автор/ка бакалаврської роботи мають дотримуватися наступного порядку:

слайд	зміст виступу
Титульний слайд (назва роботи, ПІБ автора, науковий керівник).	Початок виступу (представляєте себе та свою тему).
Актуальність теми, мета та дослідницькі завдання	Озвучується актуальність теми, мета, дослідницькі завдання
Об'єкт та предмет дослідження	Озвучуєте об'єкт та предмет дослідження в рамках бакалаврської, +даєте коротку характеристику – які <u>типи джерел інформації</u> використовували при написанні роботи, +який <u>стан розробленості теми</u> у науковій літературі (які науковці і що саме досліджували по цій темі).
Зміст роботи (план бакалаврської)	Озвучити (коротко) про що написано у Розділі 1, Розділі 2, Розділі 3 (якщо є).
(якщо є якісь цікаві, самостійно зроблені схеми, діаграми, інфографіка)	Дуже стисло – пояснити зміст інформації на схемі/діаграмі/інфографіці та пояснити аудиторії чому саме Ви вирішили це винести у презентацію.
Дуже стисло висновки (схематично, у словах чи словосполученнях – повні речення/тексти висновків не наводити у слайдах – інакше будуть знижені бали).	Озвучити висновки (якщо текст висновків у бакалаврській роботі 4-5 сторінок – то СКОРОТИТИ).
Надпис «Дякую за увагу!»	Дякуєте за увагу та запитуєте чи є питання в аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника Університету. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2016/deklaratsiia_aka_obrochestnist_vykladachi.pdf.
2. Декларація про академічну доброчесність студента, аспіранта, докторанта Університету. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2016/deklaratsiia_akadem_dobrochestnist_student.pdf.
3. ДСТУ 3582-2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2013-08-22]. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 27 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
5. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка. URL: <https://fzfv.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/ilid/ogolosenia/6kyki.pdf>
7. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел та літератури URL: <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>
8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 37-38. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
9. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений 04.08.2020 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-291-mizhnarodni-vidnosini-suspilni-komunikaciyi-ta-regionalni-studiyi-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>